

ชีวิตชีวิตของแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีกับความรู้เรื่องโรคเอดส์

Life and Knowledge about AIDS in the HIV Infected Mothers

อภิเนเฑนาการ
จาก
มื่อทอทอต่อลย. ม. มื่อทอ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2539

ชื่อวิทยานิพนธ์ วิธีชีวิตของแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีกับความรู้เรื่องโรคเอดส์

ผู้วิจัย นภา เขยสวรรค์

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

เสาวภา พรสิริพงษ์ ศศ.บ., สม.ม.

ดวงพร คัญฉวีวัฒน์ นศ.บ., M.A.

ภัททิยา ยิมเรวัต คบ., ศศ.ม., Ph.D

วันที่สำเร็จการศึกษา 15 พฤษภาคม พ.ศ.2539

บทคัดย่อ

การศึกษาวิธีชีวิตของแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีกับความรู้เรื่องโรคเอดส์ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมของแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวี สาเหตุการติดเชื้อ ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ การให้ความหมาย ความเชื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์ วิธีการดำเนินชีวิต การดูแลสุขภาพ รูปแบบวิธีการให้สุขศึกษา และการนำความรู้ที่ได้รับจากการให้สุขศึกษาเหล่านี้ไปปฏิบัติในชีวิตจริง โดยเก็บข้อมูลจากแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีที่มาคลอดที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ราย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่าแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-22 ปี ร้อยละ 75 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 60 มีอาชีพรับจ้าง ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 35.5 มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 80.0 ในจำนวนนี้เป็นสามีคนแรกร้อยละ 68.8 สามีคนที่สองร้อยละ 31.35 ร้อยละ 87.5 มีการฝากครรภ์ ในจำนวนนี้ร้อยละ 65.7 เป็นการฝากครรภ์ครั้งแรกโดยมีอายุครรภ์ระหว่าง 16-20 สัปดาห์ ร้อยละ 55.0 ของแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีอาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัวของตนเองหรือครอบครัวของสามี ในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 18.2 ที่บอกญาติว่าตนติดเชื้อและก็ได้รับ

การดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีทำให้แม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครอบครัวและ เครือญาติมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง

สาเหตุการติดเชื้อพบว่าร้อยละ 95 ติดจากสามี เนื่องจากสามีส่วนใหญ่มิพฤติกรรมการเสี่ยงชอบให้หญิงบริการโดยไม่มีการป้องกันตัว ขณะเดียวกันภรรยาก็ไม่มีความรู้เรื่องการป้องกัน แม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีถึงร้อยละ 65.0 ไม่กล้าบอกสามีว่าตัวเองติดเชื้อเพราะกลัวว่าสามีจะทิ้ง และสามีคิดว่าตัวเองนอกใจโดยเฉพาะกับผู้ที่มิสามีคนที่ 2

ในการมาฝากครรภ์ ทางโรงพยาบาลได้ให้สุศึกษาแบบกลุ่ม เกี่ยวกับความรู้ในการปฏิบัติตัวของผู้ตั้งครรภ์ ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และเมื่อทราบว่าติดเชื้อเอชไอวี แม่เหล่านี้ถูกแยกมาให้สุศึกษาเป็นรายบุคคล เนื้อหาของการให้สุศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคเอดส์ทั้งหมด อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีจะได้รับการให้สุศึกษาเกี่ยวกับโรคเอดส์ถึง 2 ครั้ง แต่ส่วนใหญ่มิมีความรู้เรื่องโรคเอดส์ไม่ถูกต้อง ยังเชื่อว่าโรคเอดส์เกิดกับหญิงบริการทางเพศ เท่านั้น ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการติดต่อของโรค ยังไม่เข้าใจถึงการป้องกัน และยังเชื่อว่าโรคนี้รักษาได้โดยใช้สมุนไพร

การดูแลสุขภาพช่วงก่อนคลอดพบว่าแม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีมิได้นาคความรู้ที่ได้รับจากการให้สุศึกษาไปปรับใช้โดยพบว่าส่วนมากยังรับประทานอาหารโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าของอาหารที่มีผลต่อการดำเนินของโรค มิมีการออกกำลังกายที่เหมาะสม มิมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจมิเข้าใจเนื้อหาของการให้สุศึกษา ประกอบกับความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ยังต้องทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีความวิตกกังวลกับการเกิดโรค

ส่วนการดูแลสุขภาพหลังคลอดพบว่า แม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีสามารถรับประทานอาหารตาม ที่ตนเองต้องการโดยไม่คำนึงถึงคุณค่า เพราะมิต้องเลี้ยงลูกด้วยนมตัวเอง มิมีการบริหารร่างกายหลังคลอด มิเน้นการดูแลสุขภาพของตนเองแต่ให้ความสำคัญกับภาวะสุขภาพของลูก โดยพาลูกไปรับนมที่คุ้มกันอย่างครบถ้วน ในช่วงนี้แม่ที่ติดเชื้อเอชไอวีสามารถปรับสภาพจิตใจได้ดีขึ้นมีการวางแผนการเลี้ยงลูก แต่มิได้วางแผนชีวิตของตนเอง

Thesis Title Life and Knowledge about AIDS in the HIV Infected Mothers

Name Napa Cheaysawan

Degree Master of Arts (Cultural Studies)

Thesis Supervisory Committee

Saowapa Pornsiripongse, B.A., M.A

Duangporn Kumnoonwat, B.A., M.A.

Pattiya Jimreivat, M.A., Ph.D.

Date of Graduation 15 May B.E 2539 (1996)

Abstract

The objective of this study is to investigate into demographic data of HIV infected mothers, causes of the infection, concepts about AIDS, way of life, self care, health education techniques and their benefit. The data have been collected from 40 HIV infected mothers having child delivery at a famous hospital in Bangkok, using indept interviews, participatory observation and group discussion.

The study show that most of the HIV infected mothers aged between 18-22 years, 75% finish primary education, 60% are employees and most of them earn 5,000 bath monthly, 35.5% are from the North-east 80% are married out of which 68.8% are the first marriage and 31.3% are the second. 87.5% have antenatal care at the hospital and of this number 65.7% are the first pregnancy and pregnant period is 12-20 weeks. 55% live with husband or their own relatives and only 18.2% reveal their HIV state and, having been taken good care of, are in a good

mental state. This shows that family and relative play an important role to the patients.

It has also been found that 25% of the HIV infected mother got the disease from their husbands who lead a risky life without using condom while the wives have no knowledge in providing themselves from the disease. 65% of the infected mothers do not tell their husband about the HIV infection because they are afraid of being neglected and accused of having a new lover especially those who have the second marriage

The hospital provide group health education and knowledge about pregnant women and for the HIV infected mothers they will be given health education individually. However, eventhough they have been given two times of health education, most of the infected mother still have not got an accurate knowledge about AIDS.

It has been found that before the delivery period the HIV infected mothers practice the obtained knowledge due to lack of understanding in the content of health education received as affected by over anxiety on AIDS and the low income. After the delivery the HIV infected mothers will have any kind of food without considering its quality since they give no breast feeding, They have neither the exercise nor self care. Nevertheless they take good care of the children by having full course of immunization.